

Леонард Ташнет

Практично изобретение

Аз съм човек практичен, не като моите синове, макар че и те са умни момчета. А ум не им липсва, няма що. Да не бяха се родили близнаци и да се беше паднал този ум на един, а не на двама, всички учени по света, взети заедно, и на малкото му пръстче нямаше да се хванат. А и сега няма от какво да се оплачат – двамата са отлични инженери и ги гледат с най-добро око във фирмата. Няма да я казвам, няма да се хареса на момчетата. Добре ги познавам. Нали сам съм ги отгледал, а това, ще ми позволите да ви кажа, съвсем не беше лесно: майка им умря, когато едва бяха навършили осем години.

Лари си има една слабост – лазерите. Е, това е такъв един начин да се изпраща светлината. Как става, не знам, защото не съм учил в колеж, не ми беше до това. А Лео е фокусник-любител и трябва да се каже, че при него всичко излиза много хубаво. Е, и те заедно изпознаизмислиха много всякакви фокуси и номера. Мазето ни е наблъскано с всякаквите им там работи. Точно за това исках и да разкажа.

Лари измисли апарат за Лео, че да създава всякакви оптически илюзии. Знаете ли, нещо такова: уж виждаш нещо, само че всъщност него го няма. Някак си там нагласят огледала. А Лари приспособи лазери и започна да прави холограми, както той ги нарича. Това е нещо като картинки, само че съвсем не са и картинки. На негатива има само някаква бърканица от точки и всякакви ченгелчета, а ако се прожектира на екран, излиза така, като че ли можеш да обиколиш този предмет.

Така че, значи Лари направи за нашия Лео апарат за холограмни илюзии. Той прожектиреше изображенията направо във въздуха. С помощта на огледала. Повикаха ме и ми показаха. Просто да не повярваш! Във въздуха плува съвсем истинска кутия, или фруктиера с плодове, или букет – просто каквото искаш. Даже купчинка дребни монети. И тук в главата ми дойде една мисъл.

– Съвсем като истински – казвам аз. – Жалко, че не можете да запазите тази илюзия изобщо. Да бяхте ги напръскали с плексиглас ли, какво, изобщо както се запазват цветята.

Спомних си за сувенирите, които се продават по сергиите за туристи – всякакви там нещица в прозрачни кубчета.

Момчетата щяха да пукнат от смях.

– Тате – казват те в хор (те винаги говорят в хор), – но това са само илюзии. То това не са реални пари, тях в действителност ги няма.

– Реални, нереални... А какво е това „реални“, позволете да ви запитам. Аз ги виждам и вие ги виждате – казвам аз. – Ние в съда под клетва бихме могли да дадем показания, че сме видели купчина стотинки

направо във въздуха. Не е ли така?

А след това на шега казвам... Е, не съвсем на шега, защото забавата си е забава, но щом ти се е паднала възможност да спечелиш някой друг долар, откъде накъде да я изпуснеш?

– Момчета, вие сте ми такива умни, защо тогава да не измислите начин тази илюзия да не изчезва, дори когато изключите своя лазер!

Тук те се заловиха да ми обясняват, че светлинните вълни нямат никаква маса и още куп неща, в които и дяволът не може се оправи. Но едно аз все пак разбрах:

– Щом светлинните вълни, които по вашему са неосезаеми, могат да създават илюзия, че тук уж има нещо, достатъчно е, за да бъде то и наистина тук, да намажете това изображение с нещо. Да речем с други някакви светлинни вълни, за да не изчезне изображението.

Те пак се засмяха, но видях, че моите разсъждения не са отишли напразно.

– Тате, ти си само за философ – казва Лео. – Ти би разбил епископа Бъркли със собственото му оръжие.

(След това аз намерих тоя епископ в енциклопедията. Имал е човекът глава, няма що. Така е знаел да разсъждава, че изведнъж не можеш му намери слабото място.)

Тука те започнаха да спорят помежду си, че трябва да се намаже с вълни с особена дължина и прочие такива. Аз си отидох.

След три седмици момчетата ме повикаха да видя какво е излязло. Към предишния си апарат бяха прибавили приставка, която обвиваше холограмата (за модел бяха взели десет цента) като с мъгла, щом се появяше. След това включиха нещо, мъглата се разпръсна и ако искате вярвайте, ако искате недейте – образът на десетте цента започна да се спуска към пода. Наистина много бавно, но все пак се спускаше.

– Виждаш ли, тате – казва Лео, – холограмата сега има тегло.

– Много интересно – казвам аз. Какво друго мога да кажа.

Изведнъж изображението на монетата изчезна, а на пода падна капка лепило, каквото се прилага към детските авиоконструктори.

– Е, и какво по-нататък? – питам аз. – Какво сте получили собствено?

– Ние намерихме решение на един проблем и веднага се натъкнахме на друг – казаха момчетата в хор. – Сега лепилото трябва да се втвърди, преди да изчезне холограмата. Ако успеем, ще получим точно копие на оригинала.

Аз вече казах, че съм практичен човек. И ги посъветвах:

– Направете така: когато мъглата се разпръсне и изображението започне да пада, нека падне в течна пластмаса, която се втвърдява за по-малко от секунда. Голям фокус ще бъде – да вземеш в ръка копие от оптическа илюзия.

Мина около половин година. Аз съвсем бях забравил за тези холограми, но те пак ме повикаха да гледам новия им апарат.

В ъгъла на мазето имаше две бъчви. Момчетата ми дадоха очила за мотоциклетист и ме накараха да си ги сложа. А аз през това време надникнах в бъчвите и виждам, че те са пълни едва ли не догоре с монети от по десет цента.

Новият апарат съвсем не приличаше на предишния. Това беше тръба от дебело прозрачно стъкло във формата на буква х. Тръбата беше запоена от всички страни и само там, където пръчките на х се кръстосваха, отдолу имаше отвор. А на пода под тръбата беше проснат стар дюшек, целият на черни дупки, като че ли бяха гасили фасове на него. Лео вкара холограмата на десетте цента в тръбата и я движи, докато не попадна в самата среда на х. А Лари в другия ъгъл включи още някакъв апарат и в другия край на тръбата се появи изображението на мъглата – една такава дълга тясна ивичка. Лари завъртя нещо и изображението на мъглата започна бавно да се движи, докато не се покри с холограмата на десетте цента.

– Давай! – изкомандува Лео.

Тука и двамата нещо завъртяха и в центъра на х като че ли мигна лампа-мълния. Просто не вярвах на очите си: от отвора на тръбата върху дюшека се посипаха монети от по 10 цента, нареждайки се в прави редици.

Успях само да зяпна. А момчетата се разсмяха и Лео каза:

– Я опитай да ги вземеш, тате!

Започнах да събирам монетите. Няма лъжа, истински монети от по 10 цента, само че покрити с много тънка, прозрачна твърда обвивка и съвсем лекички – просто никак не тежат.

– Ти ни подхвърли хубава мисъл, тате – каза Лари, – но ние прибавихме едно-друго. Стъстените светлинни вълни не могат да се намажат с нищо материално, но ние съобразихме, че върху холограмата на 10-центовата монета може да се наложи аерозолът на бързовтвърдяваща се пластмаса.

Тук той обясни, че светлината – това не е просто вълна, но е още и частица, а поради това теоретически трябва да се образува ципа. И се понесе, и се понесе...

Аз разглеждах монетите. Ако не бяха ципите, по нищо нямаше да се различават от истинските.

– И какво ще правите с тях? – попитах аз.

Момчетата се спогледаха.

– А, ние няхахме намерение да правим с тях нищо – отговарят те. – Просто беше интересно да се позанимаем с този проблем.

Навярно бяха забелязали как ги погледнах, защото изведнъж казаха в хор:

– Можем да ги раздаваме на зрителите след представлението за спомен, тате. – И ме гледат усмихнато.

Вие сами виждате какви практични синове съм възпитал. Изобретиха копиращ апарат и искат да го използват за любителски фокуси! Поклатих глава.

– Не, аз измислих нещо по-добро. Тези работи нали нищо не струват, ако не се смятат разходите за пластмасата и за електричеството и затова от тях може да се направи много нещо. (Те веднага разбраха накъде бия: аз нали се занимавам с бижутерия). Е, да кажем, индийски гривни или цигански обеци.

– Нищо няма да излезе, тате – казват те. А Лари добавя: – Ето виж.

Той взе една монета и я хвърли на пода. Блесна ярък пламък, и край. От монетата не остана и следа.

Виждаш ли? – казва Лео. – Достатъчно е да се наруши структурата и пак получаваш светлинни вълни.

Истината каза. Взех една бургия и се опитах да пробия дупчица в монетата. Хоп! Нито монетата, нито пластмасовата обвивка. Лари казва:

– Ето виждаш ли, татко, те са само за безплатни сувенири. Забавна новост и нищо повече.

– Е направете ги по-тежки, щом вече сте се научили да ги правите.

Изберете по-твърдичка обвивка. Такива боклучета винаги се търсят – чуждестранни монети, цветенца там или даже някаква красива мушица.

Ех, да бях получил аз тяхното образование, отдавна щях да съм милионер! Най-прости неща не могат да съобразят.

– Ето какво, момчета. Аз ще изнамеря отнякъде златна монета от 20 долара, ще помоля златаря да ѝ прилепи ушле. Вие ще направите повече копия и аз ще ги покажа на Тони (това е моят художник), а той ще измисли нещо. Печалбата ще делим наполовина.

Така и направихме. Те ми приготвиха пълна бъчва златни монети. Само дето нищо не тежаха. Тони направи от тях всякакви гердани,

колани, обеци и почнаха да вървят като топъл хляб. Доставях ги на големите магазини в Ню Йорк и Далас и в бижутерните магазинчета на Лос Анжелос. Веднага станаха модерни. И съвсем приличаха на същински. А собствено в определен смисъл те си и бяха същински. Само че такива украшения от истинско злато биха опъвали ръцете или врата, а тези бяха по-леки от перушинка. Известно време търсенето им беше голямо и ние порядъчно припечелихме.

Но модата си е мода и когато украшенията от монети омръзнаха на всички, аз помолих момчетата да ми направят нещо друго.

Тук вече влязох в разходи: купих 8-каратов диамант от най-чиста вода и поръчах филигранова украса за него (нали разбирате, подобна украса позволява да се направят няколко модела). Е, с бъчвичка такива дрънкулки можеше да се направи голяма работа. Зарад обвинката камъчетата изглеждаха малко по-зле от оригинала, но все пак, вярвайте ми, не светеха лошо. Аз се ограничих с една бъчва, защото възнамерявах да продавам тези украшения като рядкост. Имах достатъчно за десетки диадеми, кулони, клипсове и имаше и за специални поръчки – една милионерка, жена на петролен магнат, украси с тях сватбената рокля на дъщеря си. Разбира се, аз не твърдях, че това са брилянти, както и не представях моите златни монети за злато и търгувах с тях като с бижутерия, само че от особен вид. Те станаха специалността на моята фирма и съперничеха дори на австрийския планински кристал.

Бих могъл да намеря стотици начини да използвам втвърдените холограми и казах на момчетата, че е време да патентоват процеса, и то по-скоро. А засега не трябва да се прави нищо повече. Те веднага се съгласиха. Добри момчета, само че несериозни. Всичко това вече беше успяло да ми омръзне. А че тая работа носи хубави пари, съвсем не ги интересуваше.

Точно по това време приближаваше Коледа – най-напрегнатото време за нас – и аз толкова се залисах, че попитах момчетата за патента чак след Нова година. Те се погледнаха един друг, след това погледнаха мене и въздъгнаха в хор:

– Ние решихме да не вземаме патент, татко.

„Аха! Благородството се е разиграло – помислих аз. – Ще публикуват формулата в някакво научно списание и ще подарят откритието си на човечеството. А някой мошеник ще прибави нищо и никакво подобрене и ще вземе патента на свое име.“

– И защо решихте така? – питам аз търпеливо.

– Много е опасно – казват те в хор.

А след това Лео започна да обяснява за запазването на енергията, а Лари за атомната бомба и заредиха, и заредиха, че главата ми се замая от техните „е равно на ем це на квадрат“ и „ефекта на реверберцията при налагане на вълните“. Е, аз ги прекъснах:

– Оставете я, за бога, науката! Я обяснете по-човешки.

– Не може да се обясни по-просто – каза Лео. – А Лари добави: – Най-добре е да го покажем.

Предния ден беше навалил много сняг и целият двор беше на преспи. Лари слезе в мазето и донесе оттам торбичка с монети от по десет цента, които така си и седяха там в бъчвата. И донесе още въздушна пушка. След това постави една монета на пряспата, а върху нея още една. А сам взе камъче и го хвърли върху монетите. Когато камъчето ги удари, те, както винаги, блеснаха и изчезнаха.

– Е и какво? – питам аз. – Та ние нали си знаехме, че те не са здрави. И всички клиенти съм предупредил за това.

– Виж по-добре, татко, – казва Лео и сочи натам, където бяха монетите. Снегът там беше се разтопил и се беше образувала яма от дюйм и половина и не по-малко от един дюйм дълбока.

Но аз въпреки това не можех да разбера накъде бият.

Момчетата ме заведоха зад къщата до голяма пряспа в кюшето, където изхвърляме снега от покрива. Тази пряспа беше едва ли не човешки бой. Лео взе десет монети и внимателно ги натисна като саламче в снега на височината на гърдите си. След това ни дръпна на четири крачки към оградата и стреля с въздушната пушка. Тук за една секунда като че ли се разбушува снежна буря. А когато въздухът просветна, гледам – от пряспата нищо не е останало и наоколо мирише като след буря.

Че тук като ме осени, грабнах Лео за ръката и закрещях:

– Та това е чудесно! На кого са нужни всички тези дрънкулки? Та вие можете за един час да изчистите от нечистотиите целия град или шосето!

Но момчетата само поклатиха глава:

– Не, тате. Ти самият си мирен човек и нас си възпитал такива. Нима не разбираш до какво може да доведе това?

Тук Лео започна да обяснява, и Лари започна да обяснява, а аз само мълчах и слушах.

– По този начин може да се направи оръжие за унищожение, пострашно от водородна бомба. За да махнем тази пряспа, бяха достатъчни десет монети. Опитай се да си представиш какво ще стане, ако някой нареди 30 такива монетки и стреля по тях с въздушна пушка? Или

петдесет? Или сто? Една счупена монета изчезва като че ли безследно, връщайки се в общото електромагнитно поле, и при това се отделя толкова малко енергия, че е невъзможно да бъде измерена. Изчезването на две монети едновременно доведе до отделянето на топлина, която разтопи малко сняг, както сам видя. Десет вече избухнаха с отделяне на значително количество топлина и йонизираха кислорода в атмосферата. Нали почувствува миризмата на газа, който се получава при това – озона? Ние пресметнахме какво ще стане, ако се увеличи броят на монетите до сто. А да смятаме по-нататък дори ни беше страх. При добавянето на всяка нова десетица освен взрива и отделянето на топлината възникват всякакви явления от вторичен порядък и при това все по-силни.

Върнахме се в къщи и половин час седяхме мълчаливо. Аз хубавичко обмислих всичко това. Момчетата бяха абсолютно прави: по света и без нас неприятностите са достатъчни. И им казах, че правилно са решили. Тук двамата скочиха и дай да ме целуват – и това възрастни хора! И двамата просто сияеха.

– Тате, ти си ни юнак!

А след това някак си изведнъж помръкнаха, като че ли им беше жал за мен, че всичките ми мечти за богатство отидоха по дяволите.

– Не се разстройвайте, момчета – казвам им аз. – Нали ви имам вас. Какво още ми трябва? Добре съм си осигурил старостта.

Сега даже малко поплаках – от радост.

За патента, разбира се, повече и дума не стана. Момчетата разглобиха веднага и апарата. За това изобретение ние повече не говорим. Но когато падне много сняг, момчетата ми се усмихват, а аз им се усмихвам в отговор. Защото всички съседни ми завидват: пътеките в двора ни винаги са разчистени, а никой никога не е видял да се хващам за лопатата. Ние пресметнахме, че след обикновен снеговалеж две монети са малко. А три са точно колкото трябва. Аз нареждам монетите на равни разстояния и се научих да стрелям почти без грешка с въздушна пушка. Какъв смисъл има от изобретението, ако от него не може да се извлече полза, нали? Аз съм човек практичен.

КРАЙ

© 1972 Леонард Ташнет

Leonard Tushnet
A Practical Invention, 1972

Източник: <http://bezmonitor.com>
Сканиране и разпознаване: Ева

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/551>]